

Konstancja
do obywateli
albo do szlachty
na piśmie

Twójcie Szanowni

w
Minimie Szanownej

roku 1850

Niewolna chacia z powodu
porzucenia napisana Szanownej
na obywateli ewangelicki kościół
Daje się do użycia
S. Wasilowski, Kanclerz,
Syn do Władcy Umiejętnej

1850 r.

5308

TYDZIEŃ ZAPUSTNY
W MIEŚCIE GUBERSKIEM

Mińska

W ROKU 1850.

CZWARTEK.

W niejakiemś gubernskim mieście, *w Mińsku r. 1850.*
W dniach zapustnych karnawału,
Zmówiło się osób dwieście:
Jeść i wypić do odwału! —
Lecz nim jeszcze uradzili,
Jakby w tak ważnym przedmiocie
Ogólny zachwył wzbudzili,
W ogromnym byli kłopotcie. —
Z domu do domu biegali,
Jakby w gwałtownym pożarze;
Dam i mężczyzn werbowali
Przez delegatów po parze. —

1*

INSTITUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72

Tel. 26-08-63

<http://rcin.org.pl>

Każdy z nich mózgi nadymał,
 Czém się popisać w tém gronie,
 Myśli, gdyby łuk napinał,
 Jak zahulać w dobrym tonie. —

I brakło im ducha cnoty;
 Bo to niby lud wybrany
 Do próżniactwa i pustoty,
 Których wyżywia poddany. —

A magnata prawdziwego,
 By z wiarą umiał panować,
 Nie było ani jednego. —

Każdy tylko mógł rachować:
 He dni marnie spędzono,
 Jak strwonił pracę rolnika,
 I ile wina spijano,
 Przy grze lancknechta — stosika. —

A damy? Damy wieśniaczki
 Jakiś pozór wstydu miały;
 Bo niektóre piekły raczki,
 Że jak bakchantki szalały. —
 Lecz że to razem działały,
 Wspólnie z miastową gromadą,
 Przeto siebie pocieszały:
 Że idąc za matek radą,
 Będą się świetnie widziały
 Assystowane z paradą. —

Było i takich nie mało,
 Co na panów chorowali;
 Choć im na dziś nie stawało,
 Lecz na listę się wpisali. —

Panowie przeto bogaci,
 Swieżych rozrywek szukali;
 A bosi arystokraci,
 Nowe długi zaciągali. —

I zgodzono się w zapale,
 Przyjąć radę generała:
 Nie myśleć o biednych wcale,
 Nie czuć, że wiara kazała
 Zaprzec się siebie samego,
 Wesprzeć w nędzy pracujących,
 Działać dla dobra bliźniego
 Dzieląc niedolę cierpiących;
 Lecz wstecz chrystianizmowi,
 Na przekor prawu ludzkości,
 Wbrew własnemu zwyczajowi,
 I koniecznej moralności,
 Uchwalili — ogłusili:
 Maślanicę bachusować!

Sanie w kształt łódki zrobili,
 By z wystawy szlichtadować. —

I we czwartek już gotowa,
 Pracą żołnierzy zrobiona,
 Z chorągiewką duża nawa,
 Przy hauptwachcie postawiona. —

Już na niej dla zachęcenia:
 Generał z oficerami, *Swieciński*
 Z nimi szuler z pokolenia,
 W okrąg rynku z uśmiechami
 Miastu się sprezentowali,

I z miną samochępliwą,
W czem są zdolni, ukazali. —
Lecz gmin, z dumą pogardliwą
Spójrzył — plunął, westchnął cicho,
Nawę nazwał eszafotem,
I wróżąc ztąd nowe лихо,
Z trwogą oglądał się potém. —
Żyd zapytał: „Cy to wiara,
„Takie stuki pakazuje?
„Cy to chreścijan afiara,
„Kamedyje wymyśluje?“
Rzemieślnik w nędzy pracując,
Kmiotek prawie bez odzienia,
Odstawny żołnierz żebrując,
Sierota bez pocieszenia,
Wdowa bez poratowania,
Sługa w łachmanach zsiniały,
Więzień bez politowania,
Starzec bez pieczy, schorzały,
Z bólem spojrzeli w niebiosą,
Gorzko zdusili swe żale,
I jakby piekielna osa,
Ugryzła ich w karnawale. —

PIĄTEK.

W Piątek, w reutowej sali,
O w pół do pierwszej godzinie,
Na śniadanie się zebrali. —

I gdybyż tylko na blinie
Skończyło się ugaszczanie;
Byłoby patryarchalne,
Prostoty naśladowanie. —

Lecz tu chęci kardynalne
Odnaczenia się szukały:
By zjeść, jak inni nie wstanie,
Aż by brzuchy napęcniały;
By przy węgrzynie — szampanie,
Grzmiała orkiestra; jak w duszy
Grzmi burza własnej miłości,
Aż duma sumienie zgłuszy. —

I z takichto ciał i kości,
Całe się grono składało. —

Gdy się najedli — napili,
Aż w głowie dobrze szumiało,
Aż ledwo nosem nie ryli,

Oznajmiono: że już czeka
W osiem koni zaprzężona,
Arka pomysłu człowieka,
Kraśnym suknem osłonią,
Wziętym z cejchhauzu żołnierzy,
Gdzie od skarbu zakupione
Dla mundurowych kołnierzy,
Na zapas było złożone. --

Końskie grzywy i ogony,
Miały kokardy wstążkowe;
A forysie, nie w galony,
Nie w cacka karnawałowe,
Ale w szynelach odziani,
Nie odpowiednie siedzieli. —
Lecz któż im za to przygani,
Że zwyczajną odzież mieli?
Bo oni, równie też konie,
Z pułku komenderowani,
Aby generała żonie,
Najpierwszej w tém gronie pani,
Wszystkie inne dziękowały,
Że jej winne i mężowi,
Iż będą świetnie jechały,
I sprawią cudo ludowi. —

Równo o trzeciej godzinie,
Wiwatować zakończyli,
I jak chrząszcze przy brzezinie,
Z gwarem wszyscy się ruszyli. —

Każdy na ganek pospieszał,
Weteranie, weteranki,

Ten żonie welum zawieszał,
 Ów śledził kroki kochanki. —

Oto już widać na ganku,
 Wicegubernatorowa *Siemienowa*

I jój córka, bezustanku *Niży* —

Proszą: by generałowa

Wspólnie z panią marszałkową *Horwattowa*

Na środku wozu usiadły,

I koroną bachusową,

W tak ważnym akcie zawładły. —

Za tę grzeczność udygnęły,

I przy usłudze młodzieży,

Dwa w środku miejsca zajęły. —

W ślad jedna za drugą bieży,

Do korabiu zapraszane,

Podług wieku i znaczenia. —

Tak gdy były powsadzane

Jak kwochy do jaj zniesienia,

Mężczyzni stanęli w koło. —

Każdy z nich trunkiem zagrzany,

Spogląda na świat wesoło;

A paręczem podpierany,

Sądzi się bydz arcy-człkiem. —

Kilku z nich cygaro pali;

A jeden już stary wiekiem,

Którego wówczas obrali

Heroldem swojej zabawy,

Kawaler legijonowy, *Swiętomirski Władysław*

Stał przy chorągiewce nawy,

Wyżej nad wszystkie tu głowy. —

Tym sposobem trzy tuziny,
 Gdy do kosza się zebrało;
 Pan Dyrektor tej drużyny,
~~Z postawą~~ zarozumiała,
 Krzyknął woźnicom: „pajeżdżaj!“*)

I nawa z miejsca ruszyła. —

Ale, że dużo nadwyczaj

Ciężaru w sobie mieściła,

Przeto płynęła leniwie. —

A za nią w budach, w saneczkach,

Jechali z tyłu gniewliwie,

Jak zaparte szczury w beczkach,

Pozostali biesiadnicy. —

I sznur długi różnych sanek

Zajął prawie dwie ulicy. —

A choć w oknach z pod firanek,

Nie jedne politowanie,

Nie jedne żalu spojrzenie,

Osiwiałych głów kiwanie,

I tęskne bratnie westchnienie,

Chociaż się i zawiesiły

Nie na jednym w karawanie,

Lecz cóż w skutku uczyniły?

Nic. — Bo człowiecze zeznanie,

Zamiera w szale zmysłowym;

Bo prawda chrześcijanina

Na popisie bachusowym,

~~Jak bez imienia~~ dziecina:

*) Ruszaj.

Nie sprawi duszy wstrząśnienia,
Nie zakolące do cnoty,
Nie zwabi zarumienienia;
Bo to widzenie hołoty,
Która za upiorem goni,
Przenosząc cierpienia dumnie,
Że mu dzwon nadziei dzwoni
Wiecznego zbawienia w trumnie. —

Więc do czegoż się im zdało
Rozjaśniać odchłań żywota,
Gdy daleko z większą chwałą,
Upoważnia się pustota. —

Radośnie przeto jeździli
Po wszystkich większych ulicach,
Aż się nieco wytrzeźwili,
Aż gród okazał się w świecach. —

Wówczas znowu do téjż sali,
Na herbatę i dla tańców,
Znów ciż sami się zjechali. —

Młódź stańczyła kilka walców,
Kilka polek, kontradansa,
A gdy weteranie zgrali
Partyę wist — preferansa,
Do domów się rozjechali. —

W téj zabawie wieczorowej
Zakończonej skromnie — miło,
Żadnej przechwałki zbytkowej,
Nic do nagany nie było. —

Jedno tylko: że za mało
Do składki pieniędzy dano,
I dla tego to nie stało,
By wieczerzą częstowano. —

SOBOTA.

Na Sobotę ogłoszono:
Świetny wieczor kawalerów! —

Na sessyi uchwalono:
Że żadnego z oficerów
Jako nie stałych mieszkańców,
W poczet składkowych nie wzywać.
Z palestrantów krwi mieszkańców,
Tym wolno się zapisywać,
Którzy zdawna spokrewnieni
Z elekcyjną społecznością,
Lub z nim skoligaceni
Koteryjną znajomością. —

Wojskowych jak gości prosić,
Gdy im sam generał każe. —
Bo kogoż szatan ma nosić,
I jak się nasz ton okaże,
Jeżeli z nich u każdego,
Nieznanego z urodzenia,
Gdzieś nędznie mieszkającego,
Trzeba być dla zaproszenia. —

W tej radzie przewodniczyli:
Prezydent z Wiatki przybyły,

Kutajewicz

I ci, którzy się chępli,
Że w ich głowie skarby były. —

A w istocie ci panowie
Byli tylko wiatrogony;
Bo też z nich żaden w rozmowie,
Lecz z ubioru był ceniony. —

Jednak nie ma nic dziwnego,
Że w przypadkach przyrodzenia,
Traf upoważnia i tego,
Kto nie pracą się ocenia. —

I tu właśnie w karnawale,
Gdzie czyn człowieczy był w stronie,
Gdzie sądzono: że za bale
Pan Bóg da niebo po zgonie,
Tu młokosom się udało,
Bydź na czele publiczności;
Tu i złyśiałych nie mało,
Nie znało praw społeczności. —

Cieszyli się więc ojcowie,
Z pychą cieszyły się matki,
Że urwisy ich synowie,
Proszą dać rublów do składki. —

Z nich nikomu ani w głowie
Czyjm potem grosz nabyty,
I że ciężko zań odpowie,
Jeśli będzie źle użyty. —

Ale któż tam stare dziwy,
Kto dziś mówi o zbawieniu?
Chyba to nieuk prawdziwy,
Bredzący w sennem marzeniu. —

Nie bratku! w *Memento mori*,*)
Nawet djabeł się wpatruje,
Ma cyrograf spraw twych spory,
I na duszę twą czatuje! —

A tymczasem szlifobruki,
Jak radzili, tak zrobili. —

Dokazali swojej sztuki;
Bo u generała byli,
I ten człowiek nie światowy,
Obozowej etykiety,
Utwierdził projekt gotowy,
I jak attak na bagnety,
Zalecił adjutantowi:

By lepsi oficerowie,
Na wieczor byli gotowi. —

Delegaci po tém słowie,
Skłonili się, pojechali,
I spiesząc jak opętani,
Dalszych z listy zapraszali. —

A gdy i inni wybrani
Deputaci pikmikowi,
Czynność swoją ukończyli;
Druga rada się stanowi:
Że tych, których nie prosili
By do składki należeli,
A sami z jakiejś przyczyny
Tegoby wymagać chcieli,
Nie przyjąć! bo to lud gminy,

---

*) Pamiętaj na śmierć.

Którzy najpewniej nie wiedzą,
Jak na tak ważnym wieczorze,
Tańczą, mówią i siedzą. —

Im powiedzieć: że nie wporze
Oświadczyli swe żądania;
I ztém układnie przeprosić:
Że mimo wszelkie starania,
Uczynić prośbie zadosyć
Niemożem; — więc przebacz panie!
I biorąc rękę uprzejmie
Uścisnąć na pożegnanie. —
Ten epilog każdy pojmie.

Zaraz też tak odmówili
Jednemu profesorowi.

A później gorzej zrobili:
Bo współobywatelowi,
Dobrze wszystkim znajomemu,
Wejść do sali zaprzeczyli,
Dla tego, że z nich żadnemu,
Wówczas gdy się ozdobili
Urzędnictwem pikmikowym,
Niezłożył uszanowania;
Lub biletem wizytowym
Niedowiódł, że się im kłania. —

Bo wszyscy wyobrażali,
Że ten wieczór bachusowy,
Na który pieniądze dali,
Ozdabia wieńcem ich głowy;
Bo w tej młodzieńczej czeredzie,
Z lotem myśli był i skutek.

Sąd jak łyżka po obiedzie,
Lub jak wymuszony smutek
Były bezużytecznymi. —

Tu tylko się odznaczano
Chęciami błyskawicznymi,
A wcale nierozważano,
Jaka z nich następność będzie,
Lub jakie wnioski wypadną. —

Puste głowy, pono wszędzie
Następności nieodgadną. —

A wiemy, że i cieleta
Miewają swoje akcenta. —
Póki też nie są wołami,
Spójrzmy jak dalej brykają. —

Teraz sałę wazonami
Nakształt gaju ubierają;
A inni z cukiernikami
O lody się umawiają. —

Tam dalej z bufetczykami
Stoły winem ociążają;
A każdy harmideruje,
Jeżeli z lokajów który
Nie zbyt spiesznie usługuje,
Bo wszyscy z nosem do góry,
Wszyscy razem dyrygują,
Tak, że w tłumie wykrzykaczy,
Pokojowi niepojmują,
Co ten zbiór paniczów znaczy.

Każdy szukał zachwycenia,
Chciał się wskazać genialnie,

Lecz jak nazłość, że natchnienia,
W żadnym niebyło formalnie.

Jednak jakoś uładzili;

Już dziewiąta na zegarze,
Już pokoje oświecili,
I wchodzą goście po parze. —

Nim orkiestra się nastraja,
I rozpoczęto tańcować,
Satyra w żółc się uzbraja,
By drażliwiej krytykować;
I każdy w dotkliwych słowach,
Rad wyszydzać cudze zdania,
Sądząc się wyższym w obmowach,
Sam jest celem posądzania. —

Ten tam siedząc, krytykuje
Dwie młode damy wchodzące,
Że z nich jedna się różuje,
Drugięj twarz wielka jak słońce.

A z niego sąsiad żartował:
Że wstawione ma dwa zęby,
I choć mocno się piżmował,
Jednakże czuć z jego gęby. —

Jeden ganił umizgania,
Staręj już kokietki wdowy; *Sierozicka*
Drugi przeciwnego zdania;
Chwalił takt jej salonowy. —

Ten wyszydza kłęb wydatny,
Panny jak płomień czerwonej;
Inny jego: że niezdatny
Wstrząsnąć łono narzeczonej. —

Ten zły uśmiech imituje;
 A ten, niezgrabne dygania.
 Ów z nich obydwóch żartuje:
 Sędziowie dla podpisania.

Elegant z okularami, *Kleszczewski*
 Nudził panien duserami,
 Zachwycał się ich szarfkami,
 Sam się chlubiąc pierścionkami.

Starzec śmiesznie fircykował, *Wajntanner*
(Kleszczewski)
 Babka z pereł się pyszniła;
 Ów w postawie się forsował,
 A ta półokiem patrzyła. —

Ta drobną nóżkę wystawia,
 Chcąc wzbudzić zapal młodzieży,
 I loczkami się zabawia,
 W śnieżność swych ząbków niewierzy.

A ta stroje oceniała,
 Patrząc na nie od niechcenia;
 Gdy sąsiadka poziewała,
 Od zbytich uciech westchnienia.

Niektórzy ostróżnie w stronie,
 Cicho zdania objawiali,
 Gdy tuż głośno o salonie,
 I wazonach rosprawiali. —

W ten sposób godzina cała
 Jak zwyczajnie upłynęła,
 Aż nim muzyka zagrzmiała,
 I młódź do tańca stanęła. —

Wówczas wrzawa się wzmocniła,
 I na grupy podzielona,

Spółeczny rozwój tworzyła. —

W północ, generała żona

Otrzymała zapytania:

Czemu niema oficerów?

Im pewnie, mąż pani wzbrania

Bydź na ucztie kawalerów?

Broń Boże! odrzekła; niewiem

Dla czego dotąd nie przyszli,

Zaraz od meża się dowiem;

I zapytała: niewieszli

Czemu tak się opóźniają?

Wiem. — Oni sobie upstrzyli

Niebydź. — Tém się wymawiają,

Że zawczora uradzili,

U majora dziś zabawić. —

Drugi raz po nich posłałem,

I wnet muszą się tu jawić. —

Ja fortel ich zrozumiałem.

Ho! na kiel chcą wziąć młokosy,

Że z wyjątkiem naznaczeni.

Ale ja utrę im nosy!

Jak to? oni nieproszeni

Przez gospodarzów zabawy?

Generałowa spytała. —

A! to mi zarzut ciekawy,

Mnieś przeto winnym uznała?

Tak sędzę, i ich pochwalam. —

A ja to nie tak pojmuję,

I podwładnym niepozwalam

Niespełniać, gdy rozkazuję!

I generał zaperzony,
 Jeżył się, zgrzytał zębami,
 Na powadze zachmurzony,
 Ciągłe wstrząsał bulonami.

Aż wtém, jakby po komendzie
 Oficerowie wchodzili,
 I za krzesłowe krawędzie,
 W szereg się ustanowili. —

Zimno na wszystkich patrzali
 Niemówiąc żadnego słowa,
 Czasem szpady poprawiali,
 Lub schyliła się ich głowa
 Gdy się im znajomy kłaniał. —

Jeden na sufit spojierał;
 Drugi do okna się skłaniał;
 Trzeci na szpadzie się wspierał. —

Damy się im przyglądały,
 Dziwiąc się ich ordynkowi;
 W duchu sobie podchlebiały:
 Oni nas porwać gotowi. —

Wtém generał zamarszczony
 Podszedł ku nim; ostro groził,
 Że dwa razy był zmuszony
 Po nich posyłać. — Zagroził
 Że pozrywa epolety. —

A choć zcicha tak sztrofował,
 Lecz bliżej siedząc kobiety
 Słyszac, rzekły: on żartował. —

Wojskowi zdumieni stali;
 Generała słów słuchali,

Nic mu nieodpowiadali,
 Tylko razem się kłaniali. —
     On się opomniał, oddalił,
 Bo niewłaściwe postąpił. —
     Nikt też jego niepochwalił,
 I ogólny szept nastąpił:
 Że Generał niewłaściwie,
 Użył stylu żołnierskiego;
 Że wojskowi sprawiedliwie
 Muszą powziąć żal do niego;
 Że słusznie się urazili
 Za tak pocieszne wezwanie,
 I gdy z musu tu przybyli,
 Na Generała żądanie,
 Powinien był błąd poprawić,
 Za ich grzeczność podziękować
 I do ich woli zostawić,
 Gdy tu niechęcią się znajdować;
 Lecz naglić, by swęj godności,
 I kolegom ubliżali,
 Tego prawo moralności
 I sąd dzikich niepochwaili. —
     I długo bez poruszenia,
 Wojskowi na miejscu stali,
 Dając tém do zrozumienia,
 Że tylko służbę spełniali.
     Jednak jeszcze pan generał.
 Z marsem jednemu powiedział.
 Że chce, aby on tańcował. —
     Ten mu nic nieodpowiedział;

Odjął szpadę, i najbliżej
 Siedzącej tuż przed nim damie,
 Skłonił się niemo najniżej,
 Aż z kolanem było ramie;
 Podał rękę, gdy ta wstała. —

A choć kompanija cała
 Wichrem polkę tańcowała,
 Że aż sala się wstrząsała;
 Lecz on, przy krześle, powoli,
 Kilka turow zmaszerował,
 Dał poznać, że z obcej woli
 W tém zgromadzeniu tańcował, —
 I znów stanął z kolegami. —

* * *

Gdy poloneza zagrali,
 I mężczyźni z ukłonami
 Damom ręce podawali,
 A tak złączeni parami,
 Gęsiosem postępowali
 Do stołu, gdzie z umizgami
 Starsi i damy siadali;
 Wówczas wojskowi z pospiechem
 Wyszli z sali, pojechali,
 Gdzie na nich z czułym uśmiechem
 Współbracia oczekiwali. —

Znowu razem się bawili
 U Koznaczeja swojego,

Wspólnym kosztem jedli — pili. —

A choć nic tu szczególnego
 Na zaletę nie działali;
 Bo w karty się ogrywali,
 Do przesytu napijali,
 I po birbantsku śpiewali;
 Jednak byli szczęśliwymi,
 Że się społem uraczają,
 Że pogardziwszy innymi,
 Sami sobie dogadzają. —

* * *

W tém czasie i na zebraniu
 Prześwietnych sanopieściuchów,
 Zmieniano danie po daniu,
 Wśród talerzowych rozruchów. —

A inłódź która fetowała,
 Że usiąść miejsca nie miała,
 W okóło jedzących stała. --
 Lecz że na zabój płaśała,
 Wściekły apetyt cierpiała. --
 Jednakże choć pożądliwie,
 Lecz skromnie na żer patrzała. —
 Później zaczęła gniewliwie
 Sledzić półmiski spróżniane. —
 W końcu gdy się przekonali,
 Że potrawy podawane,
 Bez względu na nich zjadali,

Bo wszyscy w sztuce jedzenia,
 Godność własną pojmowali,
 I niechęć upośledzenia,
 Z obżarstwem się łądowali. —

Oni już zniecierpliwieni,
 Łaknieniem żołądka czczego,
 Szczególniej dwaj podchmieleni,
 Dla apetytu lepszego,
 Przy drzwiach do bufetu stali,
 I gołą ręką kotlety,
 Na swój talerz nabierali. —

A wszyscy później po wety,
 Przez głowy kobiet sięgali.

Te lękając się gorszego,
 Spiesznie wybiegły do sali. —

Wówczas oni, bez żadnego
 Względu ostatki szarpali,
 Jakby wilki wygłodniałe. —

Potém jeszcze tańcowali,
 Prawie dwie godziny całe. —

Ale w stołowej nie mało,
 Hołdowników bachusowych,
 Dla szampana pozostało. —
 I przy wystrzałach korkowych,
 Swój majestat uzacniali,
 Podatek z wina płacili,
 Wyższej wziętości szukali,
 Że drożej mózgi durzyli. —

Wkrótce do nich dosyc dużo,
 Weteranów przynęcono,

Którzy gracko gardłu służą,
Despotycznie żyją z żoną. —
A tak nie jeden tatulek,
Zapomniawszy na zgorszenie,
Ciągnął z czary, gdzie synalek,
Śmiało wypróżniał kieszenie. —

* * *

Liczba tańcerzy zmniejszała. —
Gdy damy to ~~za~~widziały,
Każda przyczynę zganiała,
Wszystkie zaraz wyjechały. —
Bo one, chociaż nie stale,
Lecz częściej z serca myślały; —
Namiętnie lubiły bale,
Pjaństwa wszakże nie cierpiały. —

* * *

Jak tylko mężczyźni sami.
I mężczyźni zapijaki,
Pozostali z butelkami;
Hola! bracia! zrzucaj fraki!
Z dymkiem w czubku wykrzyknęli.
I wówczas wielbiąc swobodę,
Bez miary do gardła leli,
I pili salcerską wodę,

By skutki szampana stłumić,
 By więcej nalać do brzucha,
 By hojniej pieniędzy zgłumić,
 By utopiła się skrucha. —

* * *

Ojcowie już osowieli. —
 Lecz z młodzi więcej wytrwali,
 Gapi tylko humor mieli. —

Gdyby śpiących roszuchali,
 Pletli kosałki — opałki:
 O intrygach, o rozpucie,
 I inne różne przechwałki,
 O myślistwie i o guście. —

Gdy i to mało działało,
 Dwóch z nich zneglizowanych,
 Na śródo stoła tańcowało. — *Alena Wokhannier*

Tém sposobem rozespanych,
 Do uwagi zniewolili,
 Bo co były na zawadzie,
 Wszystkie kieliszki pobili. —

Po tój szklanej kanonadzie,
 Jeszcze pili pół godziny,
 Aż nim dobrze rozwidniało,
 Że na obliczach ich miny,
 Światło dzienne odkrywało. —

Kilku chcąc wyjść, z krzesel wstali;
 Ale że nogi zdradzali,

Więc znowu pousiadali. —

A inni jakoś zbląkali
Do stołu gazetowego,
Gdzie siedząc nazbyt scenicznie,
Jeden naprzeciw drugiego,
Pytali się: czy też wiecznie,
Mają kłamać gazeciarze?
I z pedantyzmem krytyków,
Prąjektowali o karze,
Za obłudę czytelników. —

W tém, na francuzkiej gazecie,
Spostrzegli odrysowany,
Własny karnawał w portrecie,
Ołówkiem naszkicowany. —

Patrzą — patrzą i nie wierzą;
Wstydzą się wzajem zapytać,
Śledczém spójrzeniem się mierzą,
Wreszcie chcą podpis przeczytać.
Lecz że w oczach się dwoiło,
Wyrazów nie rozpoznawali. —

Znów kilku innych przybyło,
I wspólnie się przyglądali: —

PAN A.

Wszakto?.....

PAN B.

Nasz wóz pikmikowy!

PAN C.

Z dziwaczniemi figurami!

PAN D.

Przypiął wszystkim ośle głowy!

PAN E.

Cha - cha! i damy z uszami!

PAN F.

Jakże w zły moment schwycono!

PAN G.

Nad grupką woźnicy puha!

PAN H.

Cóż tam przecie podpisano?

PAN I. (czyta).

„*Młodzież wyższoho kruha*“*) —

PAN K.

O szaraki! To zapewnie!.....

PAN L.

Jakiś malarz bosopięty!

On zazdroszcząc czuje rzewnie,

Że do zabaw nie przyjęty!

PAN Ł.

Nie! to któryś z oficerów!

PAN M.

E! żaden z nich tu nie wchodził;

---

*) Młodzież wyższego koła.

Chyba który z professorów,
Ten koncept z głowy swej spłodził.

PAN N.

A może kąkol z naszego
Koła, źle do nas wszczepiony!
Lub który z plewienia jego,
Tu wpuszczony nieproszony.

PAN O.

Jednak za paskwil tak śmiały,
Nam należy prześladować!
Ktoby nie był ten zuchwały,
Kącuzkiem go udarować! —

PAN P.

Tak mosanie! za żart taki,
Srogo pomścić się wypada,
Dobrze trzeba dać się w znaki!
Bo aszaurków gromada,
W łapciach szlachta zaściankowa,
Z kupcami, z popadziukami,
Za nos wodzić nas gotowa!

PAN R.

Tak! tak! z tymi jchmościami!!!

PAN S.

Mądrzej trzeba postępować!
Nie mścić się, ale przebaczać!

Lepszemi czyny wzorować!
Nadal godniej się odznaczać! —

PAN T.

To mi rada z zakarwasza!

PAN U.

Nie cenić swojego ale!

PAN W.

Nam tak każe wiara nasza.

GŁOS KILKU:

Przewybornie! — doskonale!
Wiwat zgoda! wypijemy!
Hej! fagasy! węgierskiego!
Paskwil winem zalejemy,
Bez procesu najmniejszego. —

* * *

To zdanie głosów większości,
Nie zwlekając wypełnili,
I pjanii do przesytości,
Prawie rakiem wychodzili. —

Radzi więc byli woźnicy,
Co noc całą z mrozu drzeli,
Gdy panowie przy szklanicy,
I wspomnieć o nich nie chcieli. —

Radzi byli i lokaje,
Którzy z futrami czekali;
Każdy w duchu panów łaje,
Pomagając wyjść im z sali. —

I chwiejących się z kłopotem,
Ledwie w sanie usadzili;
A jak w domu było potem,
O tém zamilczeć prosili. —

Wyznam tylko: nie daj Boże!
Jeżeli głowa rodziny,
Wraca do domu nie w porze,
Dla szulerki, albo p'jany. —

A dziś jednak te wypadki,
Sukcesyjnie przekazane,
I już widzim dzisiaj matki,
W złe rozrywki uplątane. —

Ta zaraza się rozlewa,
Od pałaców, w małe chatki,
I kraj zatém ubolewa,
Na wynaturzone dziatki. —

NIEDZIELA.

Święty Boże! Święty mocny,
W kościele kornie śpiewano,
Gdy wzmieniony szal ponocny,
Rozstając się dopijano. —

Była to ósma godzina,
Gdy ze mszy ranniej wracali,
Sługa, czeladnik, dziewczyna,
I idąc pacierz szeptali. —

Wtedy trzy trójki młodzików,
Pod ręce z sobą związanych,
Umnicyzmu zwolenników,
A teraz jak bele pjaných,
Pieszko z bankietu wracali,
I z twarzami ozyżłemi,
Słaniając się popychali. —

Boże! miej litość nad nimi,
Rzekli z westchnieniem widzowie. —

Ale idąc do kościoła,
Gdy ujrzeli ich uczniowie,
Nieumieli pojąć zgoła,

Że ich starsi braciszkuwie,
 Na  rodku miasta bezwstydnie,
 Złoconej kasty synowie,
 Kołują p'jano ohydnie. —

I szanuj e tu starszego,
 Poczęli mówić z drwinkami! —

Chyba z tych panów każdego,
 Uszanować pejczykami. —

Oto to dzielni krewniacy!
 Cz m si  na  wiecie zajmują;
 Ot  to godni rodacy!
 Jak życie czynu pojmują. —

A my przyszło  malujemy,
 Jako błękit w dni majowe;
 I wr ym: e w niej pojmiemy,
 Jak duchowe, uczuciowe,
 Promienie serca rozwin c,
 Niebiańsk  t c  oskłonić,
 Tchnieniem bosko ci owion c,
 Ciałowe chucie odgonić. —

Aż to wszystko ma p jść marnie,
 Skoro z  wiatem si  złączymy,
 Gdy społeczno  nas zagarnie,
 I członekami jej b dziemy. —

O! czy tego kraj i wiara,
 Czy si  tego spodziewają,
 Siwy ojciec — matka stara?

Gdy tak w duszy rozważają,

Już pĳani z oczu im znikli,
 I oni, weszli w pokorze
 Do świątyni — gdzie uklekli,
 Modląc: Strzeż nas Panie Boże!

* * *

Na Niedzielę, jeszcze wczora,
 Przez kwartalnych oznajmiono:
 Że u wic-gubernatora,
 Zjadać bliny naznaczono. —

Damy już się przebudziły,
 Leżąc w łóżku poziewały,
 Na służące zadzwoniły,
 Strój galowy zakazały. —

PANI (dłubiąc nos:)

Czy wstał Pan?

SŁUŻĄCA.

Jeszcze śpi. Zrana
 Dziś położył się niedawno. —
 Wtém weszła garderobiana,
 Trzymając bluzę jedwabną. —

PANI (wyciągając się:)

Niech stangret założy konie!
 Pojadę na mszę w karecie. —

3*

SŁUŻĄCA.

Już dzwonił na kazanie. —

~~Już dzwonił na kazanie.~~
PANI (schwytnąc się z łóżka:)

A! więc w rannój toalecie
Pojadę. — Prędej herbaty!
I nocny czepek zrzuciła,
I duże warkoczu sploty,
Sama w kuknę uszpiliła. —
Wodą warszawską zmoczyła
Ręcznik; otarła policzki;
Trochę włosy przyglądziła. —

Sługa nadziała trzewiczki,
Zwawo ściąga Jej spodniczki;
W ciepły szlafroczek ubrała. —

Już panna Jej rękawiczki,
I lisią muftę trzymała. —

Pani herbatę wypiała,
O dzieciach się zapytała,
Futro — kapotkę włożyła,
Dobry dzień dzieciom oddała;
Bonie zlekka się skłoniła;
Lecz w układzie pojąć dała,
Że przez łaskę to czyniła,
By się nie spoufalala. —

A gdy ją dziatki busiały,
Lokaj rzekł: pojazd gotowy. —

Dziewki barlacze wkładały,
Wpięły welum blondynowy. —

Pani spiesząc pojechała
Do kościoła, co był bliżej,
Gdzie osobne krzesło miała,
Od ławeczek wspólnych wyżej. —

Bo potrzeba i w kościele,
Okazać swoje znaczenie. —

A gdzie ludzi tak jest wiele,
Jakże tam pańskie westchnienie,
Zdała od stopni ołtarza,
Ma z kątką lecieć do Boga,
Z tyłu za prośbą łazarza?
Jak tam stać, gdzie wszelka noga,
Może się zetknąć z pieszczoną,
I do spazmów nerwy wzruszyć?
Gdzie z nienaperfumowaną
Gawiedzią, trzeba się zdusić;
Gdzie z drzwiów wieje, zziębnąć można,
Choćby w futrze sobolowém. —

Tam tylko zgraja bezbożna,
W złym kożuchu owczyńowym,
Albo w siermiędze łatanej,
Ustoi bez straty zdrowia. —

O! tam kośćownie odzianej,
Ciężko tchnąć, jak z pod ołowia;
Jak djabłu w święconej wodzie;
Jak przed skonem grzesznikowi;
Jak rybie w zamarzłym brodzie;
Jak przed prawdą wpółmędrkowi. —

Z czołem zatem uchyloném,
Ze spuszczoneń w dół spójrzeniem,

I z obliczem zakwefioném
 Jak pod opiekuńczym cieniem,
 Szła za swym lokajem pani,
 Rozpychając tłum narodu;
 I nikt jój tego nie gani,
Bo to była pani z rodu. —

Już przy swém krześle stanęła,
 Dwie rówienniczki ujrzała,
 Od sługi książkę przyjęła,
 I współsiostrzyczkom dygała. —

Shackiewicz

Ksiądz z ambony perorował;
 Wzbudzał ducha pobożności,
 Zapustne uczty sztrofował,
 Grożąc: że niebo litości,
 Niema nad tymi, kto sobie
 Żyje tylko dogadzając,
 Gdy bliźni obok w tej dobie,
 W niedostatku jęczy lkając!
 Gdy wiele dziątek w niedoli,
 Nie pobiera wychowanie;
 A rodzicom serce boli,
 Że w biedocie nie są w stanie,
 Umocnić wiarę w ich lonie,
Wytreścić godność człowieka;
 Gdy tymczasem w zbytkach tonie,
 Cierpką zniewagą dopieka,
 Przemożna klasa współbraci. —

I w kaznodziejskim zapale,
 Kończył mowę: „Wy fiksaci!
„Tak szczodrzy na gry i bale.”

„A skąpi w politowaniu,
 „Nieosiągniecie zbawienia!
 „Dla dusz waszych po skonaniu,
 „Wieczny ogień potępienia!“ —

Włos się jeżył, zbladły lica,
 Wszystkim paniom co słuchały.

Kornie uklękła dziewica,
 U niektórych łzy się lały. —

W dali na ucho szeptano:
 Że walne było kazanie,
 Na sumnienie uręczano,
 Że dziś prużne chyba sanie,
 Dadzą ubogim dla jazdy. —

Taki domysł się nie spełnił. —
 Bo wprzód upadłyby gwiazdy,
 Nimby tak bogacz dopełnił. —

* * *

Po mszy skończonej, wróciła
 Pani do domu. — Śpiącego
 Pana znalazła. — Zbudziła
 Go sama mówiąc: że tego
 Dnia nie chca być na szlichtadzie,
 I u wic-gubernatora. —

MAŻ.

A cóż to ci na zawadzie?
 Przyznasz sama: że nie pora
 Odmawiać, gdyś zaproszona,
 Przyrzekłaś być nieodmiennie? —

ŻONA.

Jestem cierpiąca — znużona. —

MAŻ.

Kociu! obiecałaś solennie,
I musisz dotrzymać słowa. —

ŻONA.

Na serijo w domu zostanę. —
Od rana boli mi głowa;
I choć wymówkę dostanę,
Chcę z dziećmi ten dzień przepędzić. —

MAŻ.

Bedziesz się z nami nudziła?

ŻONA.

Wolę z dziećmi pogawędzić. —
A przytęm dwónasta biła,
A jam jeszcze nieubrana. —
Wstań, może na cię czekają. —

MAŻ.

Tys tak wszystkim pożądana;
Tak serdecznie cię kochają?..

ŻONA (odchodząc:)

Calutki dzień będę w domu. —
I przed mężem zataiła,
I nie wyznała nikomu,
Dla czego projekt zmieniła. —

A ksiądz to odjął ochotę,
I dziewice, że płakały,
Kapłan to wyrządził psotę,
Że się damy opomniały. —

Lecz się odwołać wstydziły,
Do zeznań prawdy i cnoty,
Które w ich sumnieniu były,
Niedziałalne wśród pustoty. —

Bo zawsze, gdzie samodzielnie
Rozum z honorem władają,
Tam ziemskość gnębi piekielnie,
Tam swych cieniów się lękają. —

* * *

Po wyjściu pani, ziewał pan,
Leżąc prawie kwadrans cały. —

Potém zawołał: „hej! tu! Jan!“
Służącemu ręce drżały,
Gdy wchodził niesąc miednicę,
Bo pana w złym sosie ujrzał. —

Podał pantofle — szlafnicę,
Pan charkał, plwał, w lustro spojrzwał,
Swej postaci się przymilał;
Osiwiał włoś wyskubał,
Wdział szlafrok, poły roschylił;
Siadł przy stole, zęby dłubał. —

Wstał, pochodził, wypił wody;
Siadł w fotelu, o czémś dumał. —

Bo to był pan nie młody,
 I wiele o czém marzyć miał. —
 Dwa lata w Petersburgu żył;
 Odwiedzał kluby, bulwary,
 I na wyścigach końskich był;
 Rok w Moskwie palił ofiary
 Baletniczkom i aktorkom;
 Potém jeździł do Warszawy,
 I tam był miły kawiarkom. —
 A gdy tyle zyskał sławy,
 Pojął żonę z kapitałem;
 I niewiem co ich złączyło,
 Ale dobrze zrozumiałem,
 Że w nich miłości nie było. —
 Teraz pan herbatę pije. —
 Zadarł głowę, znowu ziewa. —
 Na zegarze pierwsza bije. —
 Pan wstał, myje się, odziewa. —
 A że już czekały sanie,
 Więc nie wejrzawszy w głąb domu,
 Wyprawił się na śniadanie,
 Jak spłoszony niedźwiedź z łomu. —

* * *

Po upływie parę godzin,
 Policmeyster, dwóch kwartalnych,
 I żandarmów konnych tuzin,
 Jak do parady ubranych,

Główną ulicą jechali,
Spiesząc do tej kamienicy,
Gdzie szczęśliwi ucztowali. —

Wówczas srodzy dziesiątnicy,
Spełniając rozkaz zwierzchników,
Z kijami się uwijali,
Bili jadących rolników,
Którzy z targu powracali,
I na lichych swych konikach,
Nie prędko z drogi zwracali. —

Bo ich losem: by w siniakach
Pikmik panów rozgłaszali. —

Dla skrócenia tej obławy,
Tych grzbietowych traktamentów,
Tej policyjskiej zabawy,
I tych bolesnych lamentów,
Czterem żandarmom kazali,
By w głównych punktach stanęli,
I jadących ostrzegali. —

Potém sznury przeciągnęli,
W poprzek ulic wykazanych,
Gdzie arka miała przepływać,
I towarzystwo wybranych
Miało koncert pustot zgrywać —

Dziś do nawy założyli
Dziesięć koni z kokardami;
A stangretów ustroili,
Kuczerskimi kostiumami.

Wziętemi z poczty miejscowej
 Za wpływem pana pocztmiejstra,
 Adonisa majorowej
 I rywala policmiejstra. —

* * *

Oto już widać z daleka,
 Jak korab rysio nadbiega. —
 Przechodzień na bok ucieka,
 Ciekawych dzieci ostrzega,
 Bogusiów — Sorek — i Saszow. —

Brzęk dzwoneczków, tętent koni,
 I szczęk żandarmskich pałaszów,
 Miły ton dla ucha roni,
 I drażni umysł dziecinny,
 Którym cacko treścią życia. —

Na ich też ustach, niewinny
 Uśmiech, wieścił serca bicia. —

Ale stary, uchylony
 Kłopotami — przygodami,
 Mając umysł rozświetlony,
 Ciągłemi życia burzami,
 Wzdrygnął się paralitycznie,
 Łzą oblała się źrzenica,
 Gdy spostrzegł, że tak komicznie,
 Wytrzeszcza się maślanica. —

Ze ludzie w latach z nim jednych,
 I w tym wieku postępowym,

Wymarżli z czucia dla biednych,
Pyszną się harcem zbytowym. —

Bo dziś w koło nawy stali,
Nie same tylko młodziki;
Papatycznie się wspierali:

Sowietnicy, półkownicy,
Wszystkich lekarzy inspektor,

Z powiatu pogranicznego
Marszałek, szkolny dyrektor,

I niezgaduje dla czego,
Czy dla myśli postępowej,
Czy, że innych brakowało,
Dwóch lokajów marszałkówój,
W liberyi razem stało. —

* * *

Już ulicę przejechali,
Wkoło rynek objeżdżają,
Przed zegarem się wstrzymali,
I jak mruwki się ruszają. —

Widzowie hurmem zbiegają,
Obaczyć co się tam stało;
Z nimi razem się zbliżają,
I chłopki biegąc nieśmiało. —

„He! hłań! hetaż adna bluje!“*)

Wyrzekł muzyk zaglądnając,

*) Héj! patrz! wszakto jedna womituje.

I palcem przed się wskazuje. —

A drugi na dybki stając,
Podjął czapkę abłauchą,
Aż się łysina wskazała,
I ze szczególną otuchą:

„Musić wielmi pierebrała!“*)

Odczekł rohocząc pieraszemu. —

Żydzi tłumnie chychotali,
I w drwinkach jeden drugiemu,
Swe uwagi objawiali. —

Rzeczywiście chłop niezbredził;
Ta fatalna rzecz się stała;
Łokieć sukna się obrudził;
Jedna z dam womitowała. —

Medyk wyjaśnił przyczynę,
Zkąd ejakcja powstała;
Złożył na to całą winę,
Że na wstecz twarzą jechała. —

Gdy więc żołądek ulżyła,
Czuła się być uzdrowioną,
I tylko miejsce zmieniła. —
Brudy z sukna otrząsniono. —

Ach! jakże inne damulki,
Subjekcyjnie tam siedziały.
Ach! jak ściszały gębulki,
Gdyby niesmak powstrzymały,
Przetrwac scenę, co węch drażni,
Dokuczliwą kliwość zdusić. —

*) Pewnie zanadto przebrała!

Lecz jeżeli dla przyjaźni,
I cygan dał się powiesić,
Czegoż z wyższem wychowaniem
Damy by niedokazały? —

I nad chorą ze wzdychaniem,
Dalej chasać pojechały. —

Tego dnia króciej jeździli;
Ale prędeż i wystawniej;
Więcej gawędy stworzyli,
Szydzo no głośnie j, zabawniej. —

Wielu jednak żałowano,
Że się wdali w ten hec pusty,
Ich przez litość wymawiano:
Że zwyczajnie, to zapusty. —

Lecz bodaj, lepiej by było,
Nie zebrzeć politowania. —
Lepiej, jeśliby przybyło,
Do sercowego działania:
Żywotnych badaczów słowo,
Lub wdzięczność za czyn ludzkości,
Uwielbiane wszelką mową,
Dla zasług życia w przeszłości. —

Wszak już cztery dni ubyło,
Z naszego tutaj istnienia,
A cóż dla duszy przybyło?
Żal, i wstydu wspomnienia. —

A wieczność tuż przed oczami!
I w niej Pan Bóg, sędzia prawy!
Może śmierć tropi za nami,
Nieda czasu do poprawy!

I zaginiem w sercach ludzi,
Jak widnia własnej miłości;
A gdy trąba z grobu zbudzi,
Pójdziemy w otchłań nicości!

Miłosierdziem bez rachuby,
Możem się tylko ocalić!

Lecz biada! że dla swej zguby,
Zdajem się chcieć stos podpalić.

Nim gangreny puls uderza,
Buszują fibry zmysłowe,
A serce jako u zwierza,
Ma pokusy osobowe,
Dotąd jeszcze absolutnie,
Pan się z rokoszą porusza,
I wesół hołubca utnie:
Hulaj dusza bez kontusza!
Trać dar Boży do ostatka,
Chociaż giną: dziatwa, matka!

Egoizm miarę przebiera;
Cieszy nas bratnia przygoda;
Nikt łzy w biedzie nieociera,
A ofiarę z żółcią poda. —

Tak i dziś, panie — panowie,
Po szlichtadzie, pamiętają
O tém tylko w swojej głowie,
Jak niedzielę skończyć mają. —

Pospiesznie się przedziali,
I gdy zmroku była pora,
Na hece znów się zjechali,
Do Wice-gubernatora. —

Tam jak zwykle: tańcowali,
Suto jedli, suto pili,
O północy wyjechali,
W miękką pościel się złożyli. —

* * *

Tylko dwóch panów młodzików
Wiedząc, że inni mieszkańcy,
Nieuczestnicy pikników,
Lecz średniej klasy wybrańcy,
Na reducie się bawili,
Zażądali ich obaczyć. —

Ale że we frakach byli,
Które mają lepszość znaczyć
Niżli pokrój surdutowy;
Bo etykieta kazała,
I pan rozum salonowy,
Gdyby frakom się kłaniała,
Sławiańska w połach kapota,
Z żenady nieodsłonią,
Jako wstydliva prostota,
Bez francuzkiego ogona;
Więc do mieszkań swoich zaszli,
Tużurki ponadziewali,

I tylnemi drzwiami weszli
Do bufetu. — Rozkazali
Dać wieczerzę. — Po jedzeniu,
Wstąpili do sąsiedniego
Pokoju, gdzie w odetchnieniu,
Z orszaku tańczącego,
Siedmiu młodzików siedziało,
Którzy tych przychodniów znali. —
    Ci susem z miną zuchwałą:
Pocście przyszli? spytali. —
    Bo ich ubior tużurkowy,
Za szykanę poczytali.
    W tém sekretarz mężny, zdrowy,
Którego osiłkiem zwali,
Nadszedł na te zapytanie. —
    A choć dobrze znajomy był,
Lez ambicji zeznanie,
Którą po prapradziadach czcił,
W antenatowych stronicach,
Dawną pieczęcią stwierdzony,
Nie wstrzymało go w granicach. —
    Na honorze obrażony,
Nie przyjął podanej ręki. —
    Spójrzał dziko, czoło schmurzył,
Wzniósł kułaki, zzymał szczęki,
Termin brzydkich słów wynurzył. —
    Ci wzajemnie odgrażali,
Byczą miną się iskrzyli;
Z pogardą na nich patrzali,
Wstecz z pokoju wystąpili. —

Napastnicy nieścigali;
Lecz z oczami tygrysiemi,
Tryumfalnie w gruppie stali,
Mówiąc za odchodzącymi:
Nędzna arystokracija!

Oni w odwet się ozwali:
Plugawa demokracija!

I wzajemnie się zmierzali,
Jak dwaj dzicy zapastnicy,
Chciwi kulą poprzeć zdanie. —

W końcu ten kąkol z przenicy,
Wyrzekł wzajem na rozstanie,
Kiwając głową wzgardliwie:
Ach! o tempora! o mores!*)
Jedni i drudzy prawdziwie,
Byli: *ambo meliores***). —

---

*) Ach! o czasy! o obyczaje!

***) Obaj lepsi.

PONIEDZIAŁEK

i

WTOREK.

Katolicy temi dniami,
Wzajemnie się uraczali,
Kołodunami i pączkami. —

A prawosławni wzdychali:
Że minęły dni zabawy,
Pojazduszki i płaśania,
I że tylko postne strawy,
Cerkiew pożywać nie wzbrania.

Bohomolcy pokłonami,
Panu Bogu hołd składali,
I woskowemi świecami,
Dań obrazom wyplacali. —

Im dziak czyta, a on wzdycha:
Pomiłuj Hospodi Boże!*)
Wciąż się żegna, szepcze scicha,
Bije łbem ziemię jak może. —

---

*) Boże! bądź miłościw!

Modły wprawdzie miłe takie,
Jeśli i czyny jego,
Były z pacierzem jednakie. —

Bowiem Niebo, tylko tego
Do chwały Bożej przyjmuje,
Kto hołd niesie uczynkami,
Własnej miłości nie czuje,
Żegna się pokory łzami,
Samnasam w cichej komorze,
Z Eliaszową żalobą,
Nie myśląc o ziemskim worze. —

Lub po pracy, nocną dobą,
Ślubuje jutrzejsze sprawy,
Dla pomocy cierpiącemu,
Jak chce Boski dogmat prawy,
Zapowiadając każdemu:
Że bez czynów, niczem wiara! —

Choć więc kadzisz, skaczesz w dzwonie,
Nic to wszystko jak czczy para,
Nie pomoże ci po zgonie. —

Bo dwóm panom nieusłuszysz:
Panu Bogu i mamonie;
Na ziemi pychę się zdurzysz,
A tam!... będziesz w lewej stronie. —

Tak w tém mieście prawosławni,
Więcej możni urzędnicy,
Kubanami tylko sławni,
Biorąc nawet jaja — świecy,
Chcieli razem z bogaczami,
Czcic bachusa w karnawale,

I nie tańszemi sukniami,
 Upstrzyć swe żony na bale. —
     Gdy się z kassą obliczyli,
 Znaczny deficyt ich strwożył. —
 Lecz że sprawami rządili,
 Każdy więc projekt ułożył:
 Jak zwlec interes kruczkami,
 Łapowy przemysł udwoić;
 A tymczasem pokłonami,
 Chcą głos sumnienia ukoić. —
     I z takimi to myślami,
 W cerkwi oni się modlili;
 I z takimi to chęciami,
 Kłaniać się Bogu ważyli! —
     Katolicy w koleżeństwie,
 Zbratani z prawosławnymi,
 I w służebnem pokrewieństwie,
 Tchnąc zasadami jednemi,
 Których przymiot szczegółowy,
 Wydiańczony kubanami,
 Sposób życia i ich mowy,
 Własnemi ich terminami,
 Opiszę rzetelnie z czasem,
 Jeszcze dzisiaj w Poniedziałek,
 Przechwalają się z hałasem:
 Że ich prosił pan marszałek
 Na bal, z ich familijami. —
     Tu, ich żony się mizdrzyły,
 Z zalotnemi dygansami,
 I słodko w głowie roily:

Że córeczek ich przymioty,
Serca panów zczarowały,
I zakwitnie im wiek złoty,
Gdy z nich zięciów będą miały. —

Zdurzeni płonną wziętością,
Hardzi byli z podwładnymi,
Jak żółwie swą plugawością,
Pod skorupami twardemi. —

A lepiejby dla każdego,
Jąć się zdania Krasickiego:
„To mi piękném się wydaje,
„Gdy równy z równym przestaje.“ —

* * *

W tych dwóch dniach, sanie wystawy,
Nie znalazły ochotników;
Chociaż generał łaskawy,
Dawał półkowych koników,
A nawet upraszał szczerze,
By serdeczne chęci jego,
Przyjęły damy w ofierze,
Do uprzyjemnienia swego. —

Jeździli tylko kuliga;
Rozsypani w różne strony,
Jeden drugiego prześciga:
Konik siwy — konik wrony. —

Krotofilnie się zmijały,
 Różnobarwne stroje dam,
 Wszystkie ulice wmieszczały:
 Jadących tu — jadących tam. —
 Przy spotkaniu się wzajemnie,
 Czują ukłon znajomi szłą,
 Chłopcy panien nadaremnie,
 By pomówić, dogonić chcą. —
 Nieułowisz — nieułowisz!
 Chyba uśmiech, lub spójrzzenie;
 Nieszczęśliwys, gdy uroisz,
 Że w tém serca upewnienie. --
 Bo dziewica nasza płocha:
 Wrzy miłością jak krynica,
 Ale trochę tylko kocha,
 I pierzchnie, — jak gołębicą. --
 Podczas zapust ona pusta,
 Drwi z miłości i westchnienia,
 Karmelkami zwilża usta,
 I tańczy bez wytchnienia. —

* * *

Mieszczanin też — salnik tłusty,
 Fabrykańci, rzemieślnicy,
 Całe dwa dni, piąty, szusty,
 Rozjeżdżali po ulicy. —
 Im po trudach te igraszki,
 Prawdziwą były roskoszą;

A niektórzy czarta z flaszki,
Gdyby zatrul biedę, proszą. —
    Na frasunek, dobry trunek!
Za ostatni grosz wypili,
I jak piekła wizerunek,
W ciasnych szyneczkach bluźnili. —
    Subjekt, żołnierz z gryzetskami,
W wynajętych pokoikach,
Składkowemi redutkami,
Pocieszali się w wybrykach. —
    Chychotania, zalecanki,
Ich w prostocie zdowolały,
Czasem nawet połajanki,
Na króciółko rozdąsały. —
    Rzemieślnik z panią majstrową,
W gronie całej swej gospody,
Nalewką spirytusową,
Zalewał Wtorkowe gody. —
    Od waszeci do waszeci,
W każdym stanie gracko dźgali,
Nawet obojej płci dzieci,
Puńczykiem się traktowali. —
    Księża takóž i mniszeczki,
Stary zwyczaj dochowali,
Miodku, wina i wodeczki,
Wieczierzając dolewali. —
    Wszyscy bachusa wielbili,
Jedli i pili jak w worek,
Bo tak dziadowie robili,
Przepędzając tłusty Wtorek. —

* * *

W tym dniu zaawizowano,
Ogólny wieczór z tańcami. —

Przytém zaproponowano:
Że można być i z maskami.

A że kościół zawarował,
Tańczyć tylko do północy,
I ten się zwyczaj szanował,
Odwiecznie w całej swej mocy,
Więc już o siódmej godzinie,
Na salę się zgromadzili,
W paryżskiej strojów rutynie. —

Tu, zarówno się bawili,
Średnia klasa i panowie,
Oplacając wchodowego,
Kanceliści, marszałkowie,
Po pół rubla od każdego. —

Marszałkowa nałogowie,
Lukrecyjnje ugrzeczniona, *Wielkopowłoniłkasa.*

Pieściła się w każdym słowie,
Jak huryska rozmarzona;
I żaliła się wzdychając:
Jak zbyt wiele ucierpiała,
Że musowi ulegając,
Tak zabawnie rozjeżdżała.

Z nią też razem inne panie,
Rumieniąc się tłumaczyły:
Że wyrazić nie są wstanie.
Jak ich te bliny nudziły. —

W komplementach wyznawali:
Że rozejm w dniach ominionych,
Słusznie publiczność nie chwali. —

Bo w tych użytkach przepłaconych,
Ni osłody, ni uroku,
W dziesiątej części nie było,
Ile w tém ogólném tłoku,
Roskoszy w łono przybyło. —

Czy to prawda? wiedzą oni. —
A zapusty ku schyłkowi. —
Cyt! kościół na głuchych dzwoni!
Do widzenia — bądźcie zdrowi. —

Cnota! wielkość człeka, godność jego duszy!
Ona go pokrzepia we wszelkich przygodach. —
Bo nikt cnotliwego potęgi nie wzruszy;
On z cnotą w niedoli, wesół jak na godach. —
Żadna siła ludzka, żadne skarby świata,
Nie utrwałą szczerzej miłości dla brata! —
Jedna tylko cnota duszą się skojarza,
Wieczną serca ludów przyjaźnią obdarza! —

KONIEC.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72

Tel. 26-68-63

